

Kutseühinguline ajakiri

Riigiteenijate häälekandja

Tellimise hind 1935. a.:

Aastas postiga . . . Kr. 1.50
 Poolaastas 0.75

Imub 1—2 korda kuus

Tellimisi võetakse vastu igas raudteejaamas, riigi- ja omavalitsuseteenijate organisatsioonides ja kõigis postkontorites ja lehe talituses.
 Toimetus ja talitus: Tallinn, Kopli tän. 7-a. Telef. — Balti keskjaam 3-57

Kuulutuste hinnad

10 senti m/m., veeru laiuses.
 Tekstis 50 prots. kallim.

Nr. 5

18. mail 1935. a.

XII aastakäik

Tuleks leida võimalusi riigiteenijate kriisiaegsete palgakärpimiste kaotamiseks.

Uus riigiteenijate tasude seadus kui ka uued riigiasutuste koosseisud on nüüd Riigi Teatajas avaldatud.

Senise ja uue palgaredeli võrdlusest näeme kõigepealt, et äsja teostatud palgade reguleerimine ja ümmardamine on seniseid tegelikke palku tõstnud üksikuis palgaastmeis summaliselt 70 senti (senine XIX palgaaste II rajoonis) kuni 49,50 krooni (I palgaaste I rajoonis) võrra kuus või protsentides ümmarguselt 1—17%.

Loomulikult palgade tõus sel kujul ja määral maksab ainult seal, kus pole ette võetud ümberpaigutusi palgaastmeis. Üksikasjalikku kõigi asutuste koosseisude võrdlust pole meil võimalik olnud teostada, kuid mõnede üksikutegi asutuste võrdlus näitab, et neid ümberpaigutusi sugugi nii vähe pole, kui seda ajakirjanduses ilmunud informatsiooni järgi arvata võis. Teiseks näib, et uued ümberpaigutused, õigem palgaastmeis kõrgendamised on sündinud peamiselt kõrgemais palgaastmeis ja keskmiste palgaastmete ülemises osas; madalamais palgaastmeis näib neid õige harva esinevat. Üldkokkuvõttes võib sellepärast küll konstateerida, et riigiteenijate laia massi majandusliku olukorra kergendamine on endiselt jäänud tuleviku ülesandeks ja käesolevas reformis võivad nemed vaid näha pöördepunkti, kus palgavähendamistelt on hakatud üle minema suurendamisele. Selle juures loodavad nad muidugi, et see nende olukorra parandamine poleks edasi lükatud ettenähtamatuteks aegadeks, vaid õige pea juba päevakorraale tõstetaks.

Riigiteenijate sellaseid lootusi õigustab ka kestev paranemine riigi tulude laeku-

mises. Möödunud aastal alanud tulude laekumise tõus näib jätkuvat ka käesoleval aastal. Alles hiljuti näit. teatati, et riigi tulud käesoleva aasta aprillis on tervelt 1,88 miljoni krooni või 33,6% võrra suurenenud möödunud aasta aprilli tuludest. Kuigi see suurenemine suurelt osalt on tingitud erakordsetest tuludest, on ometigi ka regulaarsed tulud tõusnud 7% võrra.

Möödunud aasta enamtulud, kui ka nende alusel käesolevaks aastaks kalkuleeritud tulude suurenemine, määrati peamiselt üldisteks rahvamajanduse elustamise, põllumajanduse toetamise jne. otstarveteks. Kui nüüd siiski tegelikud tulud ka käesoleval aastal peaksid ületama eelarves ettenähtud määra, siis riigiteenijate arvates peaks see enamlakumine esijoones küll minema riigiteenijate laiade masside

majandusliku olukorra tõstmiseks. Kaudselt mõjuks muidugi ka need summad, mis selleks otstarbeks välja antakse, meie rahvamajandust elustavalt. Moodustavad ju riigiteenijad kui tarvitajad küllalt tunduva teguri, et nende ostujõu tõus otsekohe elustavalt mõjuks nii tootjale kui kaubandusele.

Praegu on ka eramajanduses käimas laiaulatuslik kriisiaegadel kärbitud palgade tõstmine ja kavatsusel on koguni minimaalpalgade maksmapanek riigivõimu kaasabil seal, kus palgad ebaloomulikult madalad. Riigiteenijad ei tahaks uskuda, et sealjuures jälle kord korduks nähe, kus nende palgad, mis kriisiaegadel esijoones kärpimisele tulid, lahedamate aegade tagasipöördudes viimastena ja kõige väiksemal määral parandamisele tulevad.

Tulumaksu-soodustusi palgateenijaile ja suurtele perekondadele.

Tulumaksu seaduse muudatused, mis hiljuti maksmata pandi (vt. RT 27 — 1935., art. 237) toovad mõningaid kergendusi ja soodustusi palgateenijaile ja suurema perekonnaga isikule. Kõigepealt väärivad tähelepanu § 21 muudatused, mille järgi perekonnapea tulude hulka arvatakse kõik abikaasa ja maksukohuslase ülalpidamisel olevate perekonnaliikmete tulud. Sellest perekonnapea tulust arvatakse maha: 1) linnades ja merekindlustes — abielulistel 900 kr., abielutuil

(vallalised, lesed, lahutatud) 600 krooni; 2) muudes kohtades — abielulistel 600 kr., teistel 400 krooni.

Kui aga abikaasa või perekonnaliikme tulu, mis arvatud perekonnapea tulude hulka, on saadud isiklikust tööst võiteenistusest, siis eelpooltähendatud mahaarvutus tehakse maksukohuslase ja iga eeltähendatud tulusaaja kohta abielututele ettenähtud määrade järgi. See mahaarvutus tulusaaja kohta ei tohi olla aga suurem kui tulusumma, mis tähendatud

tuluna on arvatud perekonnapea tulu hulka. On mõne tulusaaja tulu vähem kui 300 kr. aastas, arvutatakse perekonnapea tulu tema arvel ikkagi 300 kr. maha. Teisest küljest aga nendele perekonnaliikmetele, kelle arvel on tehtud eelkirjeldatud mahaarvutused, ei kohaldata järgnevat § 22 eeskirju, s. t. nende pealt ei tehta viimaseis eeskirjades ettenähtud mahaarvamisi.

Kuigi sel viisil terve perekonna tulud kuuluvad maksustamisele ühiselt, kokkuarvatult, võidakse maksusumma ära jaotada tulusaajate vahel vastavalt igale neist kuuluva tulu suurusele enne mahaarvutusi. Ometi vastutavad niiviisi jaotatud ja perekonnaliikmetele langeva maksu tasumise eest abikaasad solidaarselt.

§ 22 põhjal arvatakse perekonnapea tulusummast maha iga tema ülalpidamisel oleva perekonnaliikme kohta, kes alla 17

või üle 60 aasta vana või kes arstlikult tunnustatud töövoimetuks: linnades — 300 kr., muudes kohtades 200 kr. Kooliskäivate või ametitõppivate perekonnaliikmete kohta tehakse mahaarvutused kuni 20 a. vanuseni.

Ei ületa maksukohulase tulusumma enne mahaarvutusi 3600 kr., tehakse eelpoolmärgitud mahaarvutused kolmanda ja järgmise lapse kohta 50% võrra suurendatud määral, s. o. linnades 450 kr. ja muudes kohtades 300 kr. igalt perekonnaliikmelt.

Perekonnaliikmeteks, kelle kohta need mahaarvamised lubatud, loetakse abielus kui ka väljaspool abielu sündinud lihased lapsed, legitimeeritud ja adopteeritud lapsed, maksukohulase ja tema abikaasa otsesed ülenevad ja alanevad sugulased (vanemad, vanadvanemad, lapselapsed jne.), maksukohulase vennad ja õed ning nende lapsed.

Uus ametisõitude tasuseadus.

Ühe lüli riigiteenijate tasude seaduste tsükli kuulutati riigivanema dekreedina 3. apr. s. a. välja ja hakkas maksta 1. apr. s. a. arvates riigiteenijate ametisõitude tasu seadus (RT 33—1935., art. 285). Üldjoontes baseerub see seadus küll seni maksnud korral, toob aga siiski mõned kaunis tunduvad muudatused endaga kaasa.

Üheks oluliseks muudatuseks on kõige pealt asjaolu, et selle uue seaduse alusel kuuluvad tasumisele ka riigiasutuste ajutiste töötajate ametisõidud, kuna senise seadusega need normeeritud polnud. Viimase seaduse § 6 jättis õiguse nende tasude suuruse määramiseks ametisse palkavale ülemusele teenistuslepingute sõlmimise korras, kusjuures määratavad normid pidid jääma seaduses ettenähtud üldiste normide piiridesse. Nüüdne muudatus ühest küljest küll kõrvaldab selle ülemuse äranägemise ja paneb maksta ühtlase krka kõigile, teisest küljest aga tundub vaevalt õiglane olevat kõiki ajutisi töötajad nende tasu suurusele vaatamata ühte patta heita, s. t. V järku asetada (vt. alamal).

Ametisõitude tasuna maksetakse ka uue seaduse järgi: 1) sõidukulu, 2) päevaraha, ja 3) paigutuskulu.

Püsima on jäänud ka senine ametisõitude tasu õiguslike isikute jaotamine nende palga suuruse järgi viide järku. Maksmapandud uus palgaredel tingis muidugi ka uue järkudesse jaotuse, mis on järgmine:

I järk: palgasaajad I palgaastmes (kr. 340) ja ülalpool seda; II järk: palgasaajad II—VIII palgaastmes (kr. 320—230); III järk: palgasaajad IX—XVII palgaastmes (kr. 220—140); IV järk: palgasaajad XVIII—XXIII palgaastmes (130—83) ja V järk: palgasaajad XXIV—XXX palgaastmes (80—60) ja alla XXX palgaastet, riigitoölised, ajateenijad sõdurid ja ajutised töötajad.

Palganormid ülemaal sulgudes on näidatud I elukalliduse rajooni (Tallinn ja Nõmme) järgi; teises rajoonis tulevad muidugi normaalpalgaredelile vastavad muudatused teha (normaalpalgaredel vt. „Side“ nr. 3/4 s. a.).

Võrreldes uut järkudesse jaotust senisega, võttes seeljuures arvesse ka palgaastme muudatusi uue palgaredeli järgi, näeme, et suuri muudatusi see jaotus endaga kaasa pole toonud, kuid väikesed ümberpaigutused on siiski tehtud. Nii

on järgmise kõrgemas järku üle viidud senine XVII (uus XXIII) palgaaste, järgmise madalamasse järku aga senised XII, XIII ja VI, VII (uued vastavalt XVIII, XIX ja IX—XI) palgaastmed.

Sõidukulude tasumise kord üksikutes järkudes on jäänud endiseks, täiendatud on vaid V järku kohta käivaid eeskirju loaga tasuda ka selles järkus sõitjate hobustel küüdi või postijaamade ühehobuse taksi järgi. Samuti lubatakse juhul, kui laevas või rongis on ainult ühe klassi magamistuva või -ruumi, kasutada seda riigi arvel, vaatamata lähetu järku kuuluvusele.

Päevaraha maksetakse ka endiselt ainult niisuguste lähetuste eest, mille kestus on vähemalt 8 tundi, arvatud välja sõidud ühe ja sama linna või alevi administratiivpiires (erandina end. Narva-Jõesuu alevi adm.-piiresse kuuluvad maa-alad ei loeta Narva linnaga ühiseks vaid iseseisvaks administratiivpiirkonnaks), sõidud alla 5 kilomeetri ja Tallinna-Nõmme vahelised sõidud.

Siseriigi päevarahad jagune-

vad ametisõitude kestuse ja sihtkoha järgi endiselt viide liiki. Liikidesse jaotuse alused on samuti endised. Vastavalt neile liikidele ja järkudele palga suuruse järgi on makstavad siseriigi päevaraha normid järgmised:

	I liik	II liik	III liik	IV liik	V liik
I järk	5.—	3.75	2.50	1.60	III liigi normide järgi või V. V. poolt määratavate summade suuruses.
II „	4.—	3.—	2.—	1.30	
III „	3.50	2.50	1.75	1.20	
IV „	2.50	1.80	1.25	—,80	
V „	2.—	1.50	1.—	—,70	

On ametisõidu sihtkohal kasutada riigi või omavalitsuse poolt tasuta korter ühes kiite ja valgustusega, maksetakse päevaraha eelpooltoodud normidest vähem 40% (seni 50%). On sihtkohal korteriks ametvagan või laev, maksetakse päevaraha 25% (seni 50%) vähem ülaltoodud normidest.

Välisriikide päevarahade suhtes jagunevad ametisõidud kolme järku:

I järk: riigivanema ja vabariigi valitsuse otsusel lähetatud delegaadid, palgasaaja ülalpool I palgaastet ja I palga astmes, saadikud ning chargé d'affaires'id; II järk: palgasaajad II—XX palgaastmes; III järk: palgasaajad XXI—XXX palgaastmes ja allpool XXX palgaastet.

Päevaraha maksetakse: I järgus V. V. igakordsel otsusel; kui sellane puudub, siis — 2. järgu päevaraha norm poolteisekordses suuruses; II järgus: V. V. poolt iga välisriigi kohta määratavate normide järgi; III järgus: ¾ teise järgu normidest ja allpool XXX palgaastet seisvatele isikutele ülemuse otsusel arvatud piires, kuid mitte üle 3. järgu normi.

Sõitudeks välisriikidesse ei arvata ametisõituid, mis võetakse ette raudtee konventsioonides ette nähtud sega komisjonidest osavõtmiseks piiriäärsetes punktides, ega sõituid rongide, kaupade ja posti üleandmiseks ning tolli ja passi revisjoni teostamiseks.

Lähetustel laevale ametikohuste täitmiseks tasutakse päevaraha I või III liigi normide järgi olenevalt lähetuse kestusest, vaatamata sellele, kas laev viibib sise- või välisvetes.

Paigutuskulude tasumise kord ja alused on uues seaduses jäetud endiseks, välja arvatud mõned vähemad redaktsioonilised parandused.

Raudteelaste XII üleriikliku kongressi resolutsioonid.

E. Raudteelaste Keskühingu 12. üleriiklik kongress peeti 26.—27. aprillini s. a. Tallinnas, Raudteelaste Kodu ruumes. Kongressist võtsid osa E. R. Keskühingusse koondunud 6 kutseorganisatsiooni 79 saadikut, kes esindasid kokku 1644 üksikliiget.

Kongressi avas 26. aprilli hommikul kell 10,20 Keskühingu juhatuses esimees J. Rukki, märkides, et Keskühingu tegevus möödunud aastal on olnud võrdlemisi vaikne selles mõttes, et pole korraldatud massilisi koosolekuid, kuid sellele vaatamata on sisemine tegevus olnud võrdlemisi viljakas ja intensiivne. Möödunud aasta ei ole toonud halvenemist raudteelaste olukorras, pigemini oli saavutatud mõningaid paremusi teenistustingimustes.

Kongressile töid tervitusi: Riigi- ja omavalitsusteenijate Keskkliidult — J. Piipar, E. Tõolisühingute Keskkliidult — Lui Metslang, Postiteenijate kutseühingult — R. Kroon, Metsateenijate ühingult — A. Sprenk, Posti tehnilise ala teenijate ühingult — A. Merilaid, Üleriikliku jaa-

maametriku kutseühingult — K. Toom ja E. Raudteetöölise ühisuselt — E. Perdi. Kongressi juhatajaks valiti A. Silber, J. Milt ja R. Poobul; sekretariaati — Joh. Idla, E. Paju, P. Lao, A. Tustit, H. Titma, A. Laatsarus ja A. Saul.

Mandaatkomisjoni valiti J. Shaurup, E. Teras, E. Sopp, E. Tammai ja H. Ennok ning redaktsioonikomisjoni — E. Peterson, B. Kaus, V. Treu, A. Raistik ja V. Kavart.

Hr. hr. Riigivanemat ja Kaitsvägede ülemjuhatajat tervitas kongress järgmistele telegrammide saatmisega:

„Kõrgesti austatud härra Rügivanemale.

12. üleriiklikule kongressile kokkutulnud organiseeritud raudteelaste esindajad tervitavad Teid, härra Rügivanem, avaldades Teile sügavaimat tänu kodurahu jahuleseadmise eest ja soovivad Teile kui meie osavaimale riigimehele õnne ja edu meie demokraatliku riigikorra kindlustamisel. Raudteela-

sed on alati valmis toetama Teid Teie õilsates piirietes vüa meie maad ja rahvast paremale tulevikule.

Kõrgesti austatud Kaitsevõgede ülemjuhatajale kindral Laidoner'ile. 12. üleriiklikule kongressile kokkutulnud organiseeritud raudteelaste esindajad tervitavad Teid ja soovivad Teile kõige paremat õnne ja edu meie riigi kaitsevõjude juhtimisel.

12. üleriiklik raudteelaste kongress.“

Päevakorra läbiarutamise järjekorras võeti vastu järgmised resolutsioonid:

Keskühingu 1935. a. maksude ja nende tasumise korra kindlaksmääramine.

Liikmemaks 1935. a. määratakse Kr. 1 liitunud organisatsioonide üksikliikmeilt ja sisseastumise maksuks Kr. 7,50 igalt liituvalt organisatsioonilt. Liikmemaksust tasuda 50% — 1. augustiks ja 50% — 31. detsembriks.

loomuga ja kellede kuupalk vastab ametniku mõiste kohta ülesseatud normidele, saaksid täiendavalt üles võetud ametnike koosseisu.

Kongress peab tarvilikuks, et riigi ehitusfondi arvel ehitatakse elumaju riigiteenijatele. Eeskätt tuleks seda teha Tallinna linnas.

Kongress peab tarvilikuks, et riidevarustuse andmist tuleks laiendada kõigile neile raudteeteenijatele, kellede tööiseloome seda nõuab.

Vormiriide saajaile võimaldada valikut raudteevalitsuse poolt määratud rätsepate seas.

Kongress peab tarvilikuks, et kõigile teenijatele võimaldatakse seaduses ettenähtud puhkus.

Kongress teeb Keskühingu juhatusele ülesandeks astuda samme, et Ehitusameti ametmeestele saaks varustusena antud välja tööriided ja Ehitusameti kojameestele poolkasukad ja viltsaapad.

võimalik praeguses väikeses majas, mis on ehitatud umbes 80 aastat tagasi. Samuti on väike hambarstide kabinet ja apteek asub kohas, millele juurepääs ambulantsist on äärmiselt tülikas ja ringikäimise puhul palju aega nõudev suure kauguse tõttu.

Kõike eelpooltoodud arvesse võttes teeb kongress Keskühingu juhatusele ülesandeks kiires korras astuda samme selleks, et ehitataks uus maja ajakohaste ruumidega kuhu oleks võimalik mahutada kõikide raudteearstide kabinetid, apteek, tervishoiuameti kantselei ja tervishoiu nõuetele vastavad ooteruumid.

Kongress peab tarvilikuks, et praegused riigiteenijate kandaolevad arstiabikulate protsendi määrad saaksid alandatud ja ravimine haiglas sünniks tasuta.

Kongress peab tarvilikuks, et sünnituse puhul saaks abitarvitajale, kui selleks tehtud arstile sooviavaldus, võimaldatud ravimine haiglas.

Teenistustasud.

Arvesse võttes, et raudteeametnike ja -teenijate rõhuva enamuse palgad on äärmiselt madalad — kaugelt alla elatismiinumumi — teeb kongress Keskühingu juhatusele ülesandeks astuda samme ühes kõigi teiste riigiteenijate organisatsioonidega selleks, et pandaks jälle maksmata palganormid, mis olid maksvusel enne kriisiaegseid kärpimisi.

Kongress peab tarvilikuks, et lasteabiraha määrad ühtlustatakse üle riigi, vahet tegemata maa ja linna vahel.

Kongress teeb Keskühingu juhatusele ülesandeks astuda samme selleks, et Ehitusameti päevatöölisele 1) kindlustatakse töö läbi aasta, 2) hakatakse maksuma lasteabiraha ja 3) võimaldatakse puhkust ühisel alusel tööstustöölisestega.

Kongress peab tarvilikuks, et kõigile raudteeametnikele ja -teenijatele antakse prii korter ehk selle puudumisel maksetakse korteriraha 20% palgast.

Kuni küsimuse üldise lahendamiseni tuleb eeskätt astuda samme selleks, et ka neile vabateenijatele, kellele juba praegu on nähtud ette priikorter, kuid tegelikult antud ei ole, maksetaks korteriraha.

Kongress peab tarvilikuks, et kõik need teenijate liigid, kellede töö on alalise ise-

Sotsiaalkindlustus.

Kuna rõhuv enamus raudteeametnike ja -teenijaid saab palka kaugelt alla elatismiinumumi, siis on endistest väiksema palga saajaist pensionäride pensionid äärmiselt madalad ja ei võimalda äraelamist.

Seda arvesse võttes teeb kongress Keskühingu juhatusele ülesandeks astuda samme ühes kõigi teiste riigiteenijate organisatsioonidega selleks, et kaotataks pensionide vähendamised.

Kongress peab tarvilikuks, et pensionide määramisel võetaks arvesse teenistusvanuse tasu väljateenitud aastate eest, nagu see sünnib juba mõnede liikide riigiteenijate kohta.

Kongress teeb Keskühingu juhatusele ülesandeks, et teenijatele, kellel on prii korteri saamise õigus, aga tegelikult antud ei ole, pensionile mineku puhul arvestatakse korterirahana palga juure: 1. rajoonis 20% ja 2. rajoonis 15% palgast.

Kongress konstateerib, et Tallinna raudteesõlme ambulantsi ruumid on kitsad, õhu- ja valgusevaesed. Nende ümberkorraldamine ajanõuete kohaselt ei ole

Organisatsioonilisi küsimusi.

Kongress konstateerib, et raudteeametnike, -teenijate ja -töölise esindamine ja nende huvide kaitsmine on võimalik vabade kutseorganisatsioonide kaudu kui neile seadusandlikul teel kindlustatakse esinemise ja kaasarääkimise õigus ja võimalus vastavais valitsuse ja rahvaesindusliikes asutuses küsimuste puhul, mis puudutavad raudteeametnike, -teenijaid ja -töölisi. Sellepärast teeb kongress Keskühingu juhatusele ülesandeks astuda samme selleks, et kutseorganisatsioonidele seadusandlikul teel kindlustataks eelpooltähendatud kaasarääkimise õigus ja võimalus.

Kongress teeb Keskühingu juhatusele ülesandeks astuda samme, et saaks Raudteevalitsuse poolt võimaldatud Raudtee Tee ja Ehituste kuuteenijate ja alaliste päevatöölise kutseühingule prii postiveedu, mis möödunud aastal Ekspluatatsiooniameti juhataja poolt ära keelati.

Järgmisele kongressile saadikute valimise aluste määramine.

Järgmisele kongressile valida igast liitunud kutseorganisatsioonist või selle osakonnast üks saadik iga 25 liikme kohta.

Valimised põhikirja järele. Kongress otsustab: a) valida Keskühingu revisjonikomisjoni liikmeiks: Aleksander Liiv, Karl Trubok ja Anton Noorenberg. Kandidaatideks Johannes Silla ja Eduard Ulm.

b) teistesse organisatsioonidesse volitada esindajate delegeerimist ette võtma Keskühingu juhatust.

Kongressil valitses täielik üksmeel. Esimese päeva õhtul oli korraldatud üldine koosviibimine, millest võtsid osa ka teiste riigiteenijate organisatsioonide esindajad.

Kongress lõppes riigihümniga 27. aprillil kell 14,00.

Sekretariaat.

Ka riigitöölised saavad lasteabiraha.

Riigivanema dekreedina 8. apr. s. a. on maksma pandud alates 1. aprillist s. a. riigitöölise laste-abiraha seadus. Selle seaduse järgi maksetakse lasteabiraha kõigile riigiasutustes ja -ettevõtetes töötavatele töölistele — nii päevatöölisele kui ka kuutöölisele, — välja arvatud riigi ehitustöödel töötavad päevatöölised, kelle tasu on kindlaks määratud ehitustöölise erinormides.

Lasteabiraha maksetakse tööliste ülalpidamisel olevate seaduslike, adopteeritud, legitimeeritud ja teise abikaasa laste pealt, kes sündinud eelmistest abieludest või naisel sündinud vallaslastena, ja samuti naisriigitöölise enese vallaslaste pealt.

Lasteabiraha maksetakse lastelt kuni nende 18-a. vanuseks saamiseni, tegeliku töövõimetuse korral aga vanusele vaatamata. Tegelikult töövõimetuks loetakse need lapsed, kes oma töövõimetest on kaotanud vähemalt 75%.

Lasteabiraha maksetakse päevatöölisele:

esimeselt lapselt — 25 senti päevas,
teiselt „ — 30 „ „
kolmandalt „ — 35 „ „
neljandalt ja igalt järgnevalt lapselt — 40 „ „

Kuutöölisele maksetakse lasteabiraha samade normide suuruses 25 päeva eest kuus, s. t.:

esimeselt lapselt — kr. 6,25 kuus,
teiselt „ — „ 7,50 „
kolmandalt „ — „ 8,75 „
neljandalt ja igalt järgnevalt lapselt — „ 10,00 „

Lasteabiraha nõudmisel ja maksmisel maksab üldiselt sama kord kui riigiteenijatele lasteabiraha maksmisel, s. t. isik,

kes selle seaduse alusel tahab lasteabiraha saada, peab esitama asutusele, kelle teenistuses ta seisab, kirjaliku avalduse, milles tuleb märkida:

1) tööliste ametinimetuse, ees- ja perekonnanimi ning sündimise aeg;

2) kas avalduse esitaja abikaasa seisab riigi- või omavalitsuse teenistuses ning jaataval korral kus ja missuguse palgamääraga.

3) laste ees- ja perekonnanimi, kellele abiraha palutakse, nende sündimise aeg ja sugulus palgasajaaga;

4) tõendus, et ülesantud lapsed on paluja ülalpidamisel ja et neil ei ole omanette varandust ega alalist sissetulekut.

Juure tuleb avaldusele lisada: 1) laste suguluse ja varanduse tõenduseks — perekonnaseisumetniku sellekohane tunnistus; adopteerimise tõenduseks — sellekohane kohtuotsus; 2) laste ülalpidamise tõenduseks politsei poolt antud tunnistus; 3) laste tegeliku töövõimetuse korral tunnistus, mis antud riigi- või omavalitsuse teenistuses oleva arsti või arstide komisjoni poolt.

Lasteabiraha määratakse arvates teenistuses astumise päevast (muidugi kui see oli pärast 1. aprilli s. a.; oli paluja teenistuses enne seda tähtaega, siis 1. aprillist s. a.), kui paluja tõestab oma õiguse abiraha saamiseks hiljemalt kolme kuu jooksul. Selle tähtaja möödumisel määratakse abiraha arvates nõude esitamise päevast, kui sellele järgneb abiraha saamise õiguse tõestamine hiljemalt kolme kuu jooksul. Hiljem, — alates tõestatud olemise ettepanemisest.

Lõpuks olgu tähendatud, et kõik avaldused, kirjavahetus, tunnistused, õiendused jne., mis antakse lasteabiraha asjus on tempeelmaksu vabad.

tud määral on äärmiselt takistatud. Näiteks rongiteenistuses möödunud aastal olevat teenijail jäänud saamata puhkust üle 2000 päeva. Nagu eelmistelgi kongressidel, toonitati ka käesoleval kongressil, et puhkuse saamiseks küsimus on üldse üks valusamaid eksploatatsiooniametis ja et administratsioon peaks astuma mõjuvaid samme selleks, et jaama ja rongiteenijad saaksid oma puhkuse kätte.

Riidevarustuse kohta kurdeti, et tuleb enne mitu korda käia rätsepa juures kui vormiriide kätte saab. Provintsis asuvatele teenijatele on see väga tülikas. Sellepärast esineti isegi sooviga, et raudteevalitsus sõlmiks ka provintsi rätsepatega lepingud vormiriide valmistamise peale.

Ka antavat vihmakuubi roopaseadjaile väga vähesel arvul välja, nii et neist ei jatku kõigile korraga teenistuses olevaile roopaseadjaile.

Pärnu saadikute poolt toonitati, et hambaarst, kellega raudteevalitsus on lepingulises vahekorras, olevat oma töös hoolimata ja selle tõttu raudteelasi ei rahuldavat. Nõuti, et antaks vaba hambaarsti valik või vähemalt sõlmitaks leping ka mõne teise hambaarstiga.

Ka kurdeti, et Tallinnas olevat raske saada kätte valvearsti. Ambulantsis teda ei leiduvat, vaid tulevat kusagilt mujalt telefoniteel otsida.

Erilist allakriipsutamist leidis see kurb olukord, milles on Ehitusameti päevatöölised. Toodi ette, et nende palk on äärmiselt madal, lasteabiraha neile ei makseta ja ka puhkust neile ei võimaldata, kuigi paljud neist on juba terve rea aastaid olnud katkestamata teenistuses. Tulevasele Keskühingu juhatusele tehti eriliseks ülesandeks päevatöölise äärmiselt raske olukorra parandamiseks astuda kõige energilisemaid samme vastavate valitsusvõimude ees.

Nagu juba eelpool tähendatud, teostus küsimuste ettekandmine ja nende valgustamine asjalikult ja rahulikult. Samuti ka otsuste tegemine sündis täiesti üksmeelselt. Kongress kujutas endast üksmeelse terviku kogu töö kestusel. Tänu saadikute kainele ja taktilisele esinemisele, ei tekkinud mingisuguseid lahkiminekuid ametnikkude, teenijate ja tööliste vahel ega kujunenud opositsioonilisi grappe. Võis rõõmuga konstateerida, et Keskühingu ümber koondunud ühingute vahel valitseb täielik arusaamine ja lugupidamine üksteisest. Ühtlasi lükkab see ka ümber mõnel pool esile toodud arvamine nagu oleks sõbralik koostöö ametnikkude, teenijate ja tööliste vahel võimalu ja nagu peaks iga liik teenijaid moodustama omale eri keskküüngud või eri keskkööndised. Selle mõtte põhjendamatuks toonitati ka sõnavõttudel organiseerimise küsimuse juures, kusjuures juhiti tähelepanu sellele, et meie töölistkonna üldine hariduslik tasapind hiiglasammudega tõuseb. On saanud igapäevaseks nähteks, et tööliste ridadesse astuvad kesk- või kutsekooli lõpetanud nooredmehed, endised ohvitserid, ametnikud jne. Tuleb ette isegi ülikooli lõpetanud.

Ja ei või ütelda, et nende inimeste astumine tööliste ridadesse oleks ainult nõnda ütelda paratamatuks etapiks teel peatselt järgnevale kõrgemale kohale. Kõrgeid kohti on meil vähe ja seetõttu nende saamine väga raske ja küsitav. Paljudel tuleb aastate viisi leppida päevatöölise olukorraga või paremal juhtumil remonttöölise või rööpaseadja kuupalgalise ametiga.

Ka möödunud kongress andis küllal-

Muljeid raudteelaste XII kongressilt.

Erakorralise aja tõttu möödunud tegevusaastal jäid ära üldkoosolekud suuremates sõlmejaamades. Sellepärast oodati põnevusega kongressi kokkutulemist, et kuulda saada, mida arvatakse praegu laiemates raudteelaste hulkades Keskühingust ja missugused meeleolud neis on tekkinud ühenduses praegu üleelatava murrangulise ajajärguga.

Kokku olid tulnud Keskühingu ümber koondunud organisatsioonide poolt valitud saadikud peaaegu kõik. Avakõnes Keskühingu esimese soovis lahkuva juhatuse nimel kongressile oma seisukohtade võtmises tabada õiget joont ja et kongressi töö tuleks toime täieliku üksmeelse töö all.

Ettekantud aruandest selgus, et möödunud aastal leidsid lõpuliku ja raudteelasi rahuldava lahenduse mitmedki küsimused, mis seisid korduvalt eelmistel kongressidel päevakorras. Näiteks riide-

varustuse kandaegade arvestamise ja teenijate vallandamise ning ümberpaigutamise puhul kandmata jäänud aja eest raha sissenõudmise küsimused. Need on nüüd uues riidevarustuse määruuses lahendatud nii, nagu seda soovisid asjast huvitatud teenijad. Ka on tasude seadus toonud mõningaid paremusi võrreldes endise olukorraga, näiteks teenistustasu edasimaksmise suhtes haigestumise puhul.

Niihasti tegevuse kui ka rahalised aruanded möödunud aasta eest kinnitati üksmeelselt. Samuti üksmeelselt võeti vastu eelseisva tegevuseaasta peale Keskühingu juhatuse poolt koostatud eelarved.

Päevakorras seisnud küsimuste kohta võeti saadikute poolt elavalt ja asjalikult sõna, valgustades olukorda kohapeal.

Eksploatatsiooniameti teenijate esindajate poolt toodi ette, et seal puhkuse saamine riigiteenistuse seaduses ettenäh-

daselt tõendusi selleks, et teenijail ja töölistel on välja panna esindajaid, kes oma hariduse, kasvatuse ja käitumise takтика poolest suudavad sammu pidada ametnikega niihästi kutseliste küsimuste harutamisel kui ka muudel seltskondlikel üritustel. Seda arvesse võttes, ei tohiks olla mingisuguseid takistusi selleks,

et raudteeametnikud, teenijad ja töölised ka oma organisatsioonilises tegevuses moodustaksid sügavast ühistundest ja üksmeelest kantud ühise pere. Selles suhtes vahest ehk võiks pidada heaks ennustuseks käesoleva aasta harukordselt üksmeelset ja igatepidi hästi õnnestunud kongressi.

Postiteenijate k/ü. Keskjuhatus tegevusest.

Keskjuhatusese esimene koosolek peale kongressi peeti 28. aprillil. Koosolek kestis terve päeva. Koos olid kõik juhatuseliikmed.

Päevakorras oli: kohtade jaotus, Elvasse majoostu küsimus, suvilate korraldus, koostöö Sidega, kongressi otsuste elluviimine jne.

1) Juhatusese esimeheks valiti J. Koff, I abiesimeheks R. Kroon ja II abiesimeheks A. Grünberg; sekretäriks J. Kallman, abiks — Töps; laekuriks J. Martinson, abiks E. Grünberg.

2) Keskliidu saadikutekogusse valiti: Kallman, Imelik, Töps, Martinson, A. Grünberg; nendest keskliidu juhatusesse esitatakse Kallman ja A. Grünberg.

3) Erikapitali komiteesse pikendati endise esindajate volitusi (Kallman, Martinson, Kroon).

4) Kõrgenduskomisjoni valiti: post. rühmast — Martinson, Zääro, E. Kukk; am. rühmast — Kroon, Töps, A. Grünberg.

5) Elvasse otsustati osta maja. Kinnisvara hind on Kr. 5500 ja majas asuv vallasvara Kr. 500. Maja ostulepingut sõlmima ja alla kirjutama volitati: Kallman, Töps, Imelik, kes 1. mail käisid Elvasse maja vaatamas ja samal päeval sõlmisid Tartus lepingu. Maja asub Pikk t. nr. 35/37.

6) Suvilate korralduses pöörati kongressi otsuse kohaselt Haapsalu, Narva ja Tartu osakondade poole, et nad osutaksid kaasabi Haapsalu, N.-Jõesuu ja Elva majade korraldamisel, s. o. koostaksid remondi, mööbli täienduse ja muud korralduse kavade ning teostaksid tööde järelevalvet, koos majahoidjatega. Narva ja Haapsalu osakonnad saatsidki juba üksikasjalised ettepanekud ja keskjuhatus täidab neid rahaliste võimaluste piires.

Ruumide valitsemine Elva majas usaldati Tartu osakonnale, sest ostetud majas on vähe ruume (7 tuba) ja neid kasutavad loomulikult eeskätt Tartu inimesed.

Suvilate kasutamisel kordub iga-aastane nähe: juulikuus on rohkem soovijaid kui ruume, kuna juunis ja augustis on N.-Jõesuus palju vabu tube.

Haapsalus on vaid juuni I poolel 2 tuba vabad, juuli ja august on täis. Ruume jatkub peaaegu kõigile, kes esinesid avaldustega õigeaegselt, kuna hiljem esinejaid keskjuhatus enam ei saanud rahuldada.

Mitmed nurisevad, et nad pole teadnud, et avalduste esitamise tähtjaks oli 1. mai. Olgu tähendatud, et see teadaanne ilmus 12. aprillil s. a. „Sides“ ja kui inimesed oma organisatsioonide häälekandjate ei loe, siis süüdistagu iseennast.

7) „Sidega“ pikendati koostöö lepingu endisel alusel järgmiselt: Keskjuhatus maksab aastas „Sidele“ Kr. 900.- saades selle eest ka 1200 ekt. „Side“ numbri tasuta, mis saadetakse liikmetele kätte.

Täienduseks oleks see, et „Side“ on nõus avaldama ka posti alasse puutuvaid lühijutte, vestlusi, karikatuure ja päevakäskude kokkuvõtteid, kuna nendest tuntakse huvi. Kaastöö organiseerijateks „Sidele“ on J. Kallman ja A. Grünberg. Kaastöö kuulub honorari alla. Palutakse kõiki p.-t.-t. teenijaid teha „Sidele“ kaastööd ja anda karikatuure, et mitmekesistada ja rikastada kutseajakirja sisu.

8) Kongressi otsuste täitmine.

a) Palkade, lasteabiraha, arstiabi, riigiteenijate koja ja autasude seaduse asjus vastu võetud resolutsioonid otsustati saata keskliidule, palvega nende elluviimiseks kaasa aidata.

b) Autasude seaduse, riidevarustuse, ülemate ja abide puhkuse asjus otsustati saata märgukirjad postile, palvega neid otsuseid võimalust mööda täita.

c) Liikmemaksu maksmise aja suhtes saadeti kongressile vastuvõetud otsuse kohaselt osakondadele ringkiri, et ka II poolaasta maksud keskjuhatusesele tasutaks sama aasta detsembrikuus.

d) Keskjuhatusese kuuluva liikmemaksu määra vähendamist 50% pealt 25% peale ei pea keskjuhatus võimalikuks, sest see vähendaks keskjuhatusese tulusid sedavõrd, et keskjuhatus ei saaks enam küllaldaselt tegeleda.

e) Otsustati teha eeltöid kutseühingu ajaloalbumi koostamiseks ning selgitada toetuse saamise võimalust. Eeltöid teevad Kallman ja Imelik.

f) I. P. T. kongress peetakse tänava Brüsselis 7., 8. ja 9. augustil. Rahapuudusel esindajat ei saadeta.

9) Laste koolirahast.

Kuna erikapitali eelarve on nii koostatud, et ca 2000 kr. saab aastas maksta kehevõetud teenijate kooliskäivatele lastele abiraha, siis saatis keskjuhatus osakondadele ringkirja, et esitatakse ettepanekud, kellele maksta ja kui palju, arvestades selle juures teenija perekonna sissetulekut, laste arvu, perekonna suurust jne. Soovitav oleks, et ka kõik asjat hivatud teenijad teeksid keskjuhatusese esitisi, sest saadud esitiste põhjal keskjuhatus koostab abirahade väljaandmise alused. Väljaandmine sünnib 1 kord aastas ja umbes oktoobrikuus. Korraga andmisel on paremuseks see, et saab ülevaate abipalujate arvust, et siis summe otstarbekohasemalt jaotada. Andmed ja ettepanekud palutakse esitada 1. juuniks. Lähemad teated avaldab keskjuhatus umbes septembrikuus, kui juba osakondadest ettepanekud saadud ning abistamise kava koostatud.

10) Ülemate abide tööjaotusest.

Praegu maksva tööjaotuse kohaselt on I ja II kl. kontorites raha väljamaksu kassades ülemate abid. Kuna kassa töö on kinnine, liikumata ja ei võimalda abile, kui kontori administratsiooni kuuluvale isikule, kogu tööga kontoris kontaktis olla, siis palus keskjuhatus postivalitsuse direktorit sedasama küsimust kaaluda ning muuta, pannes abile mõne osak. juhutamise, mis võimaldaks rohkem liikumist ja üldist kontakti kontori töödega ja teenijatega.

11) Läti postiteenijad saatsid kirja, et tulevad nelipühil Tallinna külla, peatudes siin 1. ja 2. pühäl ning 3.-dal pühäl Tartus.

Keskjuhatus ja Tallinna osakond kaaluvad vastuvõtu võimalusi.

Sekretariaat.

Eesti omavalitsuste teenijate kongress.

Viimasel ajal on loodud kontakt ning koostöö kahe keskorganisatsiooni — Riigiteenijate Keskliidu ja Omavalitsuste teenijate Liidu vahel. See koostöö väljendub selles, et juba mõnda aega võtab Riigiteenijate Keskliidu juhatusese koosolekust osa Omaval. teenijate Liidu juhatusese esindaja ja ka Omaval. teenijate Liidu juhatus võttis äsja vastu otsuse, kus kutsutakse Riigiteenijate Keskliidu esindajat võtma osa Liidu juhatusese koosolekust.

Väljades neist koostöö alustest ja pidades silmas Omaval. teen. Liidu kongressi sisulist väärtust, ei oleks vast üleiligne peatuda mõne reaga kongressil saadud muljetel ning selle töötulemusel.

Eesti Omavalitsuste teenijate II kongress (I oli 1931. aastal) peeti ülestõusmise pühade ajal Tartus Raekoja saalis. Kongressi esimese päeva kavast olid referaadid õigusteadlastelt ja linnapeadelt, mistõttu selle päeva töö kandis üldiselt ametliikku ilmet, kuna teine päev oli juba täielikult pühendatud omavalitsuste teenijaid puudutavale tasude, õigusliku korra ja muudele küsimustele. Kolmandal päeval oli huvitatuile väljasõit Pühajärvele.

Sisukamaks ja huvitavamaks ettekandeks esimesel kongressil päeval oli kahtlemata prof. J. Uluotsa loeng teemil „Meie omavalitsuse ajalooline areng“. Prof. Uluots omas huviküllaselt ja kõitvalt ettekantud referaadis tõi ette, et meie omavalitsuste korraldus on pärit juba 13. sajandist (küllakond, kihelkond, maavanem) ja et meie riik on oieti välja kasvanud meie omavalitsustest. Lõppeks ta võrdles omavalitsust sitke, madala ka-

dakaga, kes paneb vastu kõigile tuultele ja tormidele ning keda ükski pikne ega väik ei hävita.

Meie linna- ja alevi omavalitsuste arengust refereerisid: Viljandi linnapea A. Maramaa — senisest arengust ja Tallinna abilinnapea A. Uueson — tuleviku arengust. Märkimist väärivad siin mõningad A. Uessoni poolt ülesseatud teesid, nimelt:

1) Autoritaarseis riikides omavalitsuse alal teostatud uuendused on taotlenud parlamentarismi lõplikku väljatõrjumist omavalitsustest.

2) Meie linna-omavalitsuste reformi peaks rajatama praegu kehtivate õigusliku konstruktsioonile.

3) Esinduskogude moodustamine toimugu valimise põhimõtte alusel reservatsiooniga, et pandaks kehtima abinõud, mis tõstaks volikogu töö võimet ja aitaks tõrjuda välja demagoogiat.

4) Linnavalitsus jäägu volikogu täidesaatvaks organiks, kuid iseseisvust ja vastutust tuleb suurendada.

5) Linnad ja alevid peaksid alluma vahetult Siseministeeriumile.

Omavalitsuste teenijate tasude küsimust selgitas H. Nurk, kelle poolt esitati teiste hulgas alljärgnevad ettepanekud: II üleriiklik omavalitsuste teenijate kongress palub kõiki omavalitsusi:

1) Praegust majanduslikku kitsikust ja tööpudust vähendada oma teenijaskonna tööaja lühendamise ja palgaolude parandamise teel.

2) Võtta ametisse teenijaid niisugusel arvul, et ei tuleks teha tööd üle normaalse aja ja korraldada tööd nõnda, et teenijad suudaksid täita normaaltööajaga nende peale pandud ülesanded.

3) Igale teenijale maksta palka õiglase palgaastme järgi, arvestades teenija töiseloomu ja vastutust, vaatamata sellele, kas isik teenib tuluandvas või mitte tuluandvas asutises.

4) Korraldada teenijate palgaolusid nõnda, et see võimaldaks väärlise elamise, ega sunniks teenijaid kõrvalteenistust otsima, sest kõrvalteenistus süvendab tööpuudust.

5) Muuta kõik teenijate palkade vähendamise otsused ja kõikide teenijate palga normideks määrata vähemalt samad summad, mis olid 1930. a.

6) Anda teenijatele teenistuskoha juures tasuta korterid ühes kütte ja valgustusega.

7) Kongress teeb kõikidele omavalitsuste teenijate kutseühingutele ülesandeks töötada välja õiglased palga ja tööaja normeerimise kavad ja kõik seaduslikud abinõud tarvitusele võtta nende normeerimiskavade teostamiseks omavalitsuste poolt.

Teenijate õigusliku korra küsimuses esitati kongressile resolutsioonid:

1) Vaatamata sellele, et omavalitsuste teenijatel on pensioniõigus ühesugune riigiteenijatega ja nad vastutavad nii ametialaliselt kui ka kriminaalselt ning distsiplinaarselt ühesuguselt riigiteenijatega, on nende vahelkorrald omavalitsusega eraõiguslik. Ei muuda seda ka see asjaolu, et omavalitsused täidavad riiklikke ülesandeid kohtadel.

2) Omavalitsuste teenija olukord on ebakindel, teda võib päevapealt ilma põhjust nimetamata vallandada. See halvab töötahet, algatusvõimet, tööindu; avatleb

lõmmitama, lipitsema ja paindleva. Muudab omavalitsuste teenija isiku moraalselt alaväärtuslikuks.

3) Omavalitsuste teenija õigused ning kohustused ja vastutus pole tasakaalus. Nende tasakaalustamiseks tuleks anda välja omavalitsusteenistusseadus, kus leiaksid käsitamist ka perekonnaabi-rahaga, teenistusvanusetasu ja arstiabi küsimused samal määral, nagu see korraldatud riigiteenijatele.

Kongressi ettevalmistus, kui ka töökorraldus ei jätnud midagi soovida. Oli isegi korraldatud kongressist osavõtjatele kongressi ajal kõrvalruumis tasuta teelaud.

Peale omamaaliste külaliste võtsid kongressist osa 2 Rootsi omavalitsuste teenijate esindajat. Telegraafi- ja kirja- teel oli saanud tervitusi paljudelt välisriikide omavalitsuste organisatsioonidelt.

Kongressil selgus, et oodatavasti lähemas tulevikus (vististi k. a. sügiseks) saavad ka omaval. teenijad, riigiteenijate eeskujul, oma teenistusseaduse. Et kuuldavasti selleks ajaks ka riigiteenistuse seadus muudetakse, siis pole täiesti võimatu, et need seadused teatud mõttes ühtlustatakse. Vististi võetakse ka kaalumisele omaval. teenijate tööolude ja tasude sarnastamine riigiteenijate omadega.

Siinkohal oleks vist küll kohane juhtida tähelepanu sellele, et meie kahe keskoorganisatsiooni — Riigiteenijate Keskkliidu ja Omaval. teenijate Liidu juhtivad tegelased tõsisemalt kaaluks ühise keskoorganisatsiooni loomise vajadust.

A. M.

Raudteelaste kroonika välismailt.

Ameerika raudteelaste palku tõsteti.

1. aprillist k. a. tõsteti Ameerika raudteelaste palku 50% võrra. Seega on 950.000 raudteelasel endised palgad jälle jalule seatud. Raudteede seltsid seletavad, et see palgakõrgendus 85 milj. dollarit nõuab ja 30. märtsil k. a. „Interstate Commerce Commission“ poolt lubatud tariifide kõrgendustest saavutatud lisa-sissetulekud ära neelab.

Rhodeesia raudteelased nõuavad endiste palkade jaluleseadmist.

Juba möödunud aastal nõudsid Rhodeesia raudteelased palkade kärpimise ärakaotamist, preemiate maksmist ja tööde korraldamist täie koormatusega. Siis teatas peadirektor, et ta enne ei saa küsimust kõne alla võtta, kui pole selgunud eksploatatsiooni tulemused aruandeaasta eest. Kuna aga nüüd on selgunud, et sissetulekud on märksa tõusnud, siis teenijate organisatsioonid kordasid omi nõudmisi. Peadirektor avaldas nõusolekut alustada läbirääkimisi organisatsioonidega eelpooltähendatud küsimuste lahendamiseks.

Tšehhoslovakkia raudteelaste palku tõsteti.

1. aprillist k. a. alates kaotati Tšehhoslovakkia raudteedel osa palkade kärpimistest, mis pandi toime eelmistel depressiooni aastatel.

Kuidas on lood kutseühingutega Saksa raudteedel.

Natsionaalsotsialism hävitas Saksamaal palgateenijate vabad kutseühingud. See saatus sai osaks ka raudteelaste kutseühingutele. Uued võimumehed astusid endiste vabalt valitud juhtide asemele ja võtsid majad ning kassad üle. Nüüd jäi neil ainult suured kolivad lubadused täide viia.

Kuud möödusid kuude järele ja olukord aina halvenes. Endiseid oma huvide kaitsevahendeid ei olnud enam mitte. Aga, või-

dakse küsida, mis tegi siis see kuulus Saksa tööfront?

Sellele küsimusele annab vastuse Hannoveri direktiooni alla kuuluvate raudteelaste ühingute kuukirjas „Eisenbahner-Zeitung“ avaldatud musterpõhikirja, mille rutulist maksmapanemist raudteelaste ühinguil nõuab üleriikliku ühingu juht. Selle põhikirja kava § 1-es, kus räägitakse ühingu eesmärkidest, on öeldud:

„Äriline ettevõtete pidamine, usuliste eesmärkide taotlemine, teenistusliikude ja kutseeliste küsimuste käsitlemine on keelatud.

Nii siis, kutseühingu põhikirjaga on teenistusliikude ja kutseeliste, s. o. palga- ja töötinimuste küsimuste käsitlemine keelatud! Niisugune on siis kuulsase Saksa tööfronti kuuluvates raudteelaste kutseühingutes õiguslik olukord. Arvatavasti nüüd ka need raudteelaste grupid, kes Hitleri võimuletulekule kaasa aitasid, on hakanud taipama, mis oli enne ja kuidas on praegu. Aga ega meiega raudteel vapside sabas sörkjajaid vähe olnud, kes süle ja seljaga püüdsid vapsidele aidata kaasa samasugust olukorda, nagu see nüüd Saksamaal on, meile kaela sokutada.

Tšehhoslovakkias laiendati raudteelaste kaasarääkimise õigust.

Tšehhoslovakkia raudteelaste kaasarääkimise õigus raudteede eksploateerimisega seotud majanduslikes küsimustes leidis laiendamist sel teel, et määrati kolm teenijate esindajat nõndanimetatud söekomisjoni. Teenijad loevad seda määramist väga tähtsaks, kuna teenijaskond saab sellega kontrollimise õiguse söemajanduses. Seal on tulnud silmski nähteid, millele tagajärjel on kannatanud niidasti raudteede valitsuste kui ka teenijate huvid. Teenijate esinduse määramine sündis teenijate organisatsioonide korduvate nõudmiste tagajärjel.

44-tunniline tööädal ja palkade parandamine Austraalia raudteedel.

Veebruaris ja märtsis k. a. tehti kolm vahekohtu otsust, mis ametiühingusse koondatud Uus-Lõuna-Walesi raudteelastele töötingimusi ja palku märksa parandasid. Otsused puudutavad umbes 15.000 teenijat, kes päevalpalga peal on. Päevapalk määrati kindlaks 13 šillingule ja 6 pensile (umbes 13,00 Eesti krooni). Peale selle maksetakse veel preemiaid kuni 7 šillinguni (umbes 6,00 E. kr.) päevas, nii et päevapalk võib tõusta kuni 20 šillinguni.

44-tunniline tööädal on kogu personali kohta maksuma pandud. Uued lepingud on tehtud kahe aasta peale.

Ülevaade Raudteelaste Keskühingu tegevusest.

Keskühing astus samme Raudteevalitsuse kaudu Teedeministri ees selleks, et R. T. nr. 108 — 22. det. 1934. a. avaldatud „Tööstustöölise palgalise puhkeaja ja töölepingu lõpetamiseks tarviliku ülesütlelemise aja pikendamise seaduse“ alla kuuluvaks arvataks kõik riiklistes käitistes ja ettevõtetes teenivad päevatöölised, võimaldades seega ka Raudteevalitsuse Ehitusameti päevatöölisele üheaastase teenistuse järgi üks nädal palgalist puhkust.

Samasuguse palve saatis Keskühing ka Majandusministrile.

2. Raudtee Ehitusameti päevatöölise raske majandusliku seisukorra pehmendamise otstarbel pöördus Keskühing mär-gukirjaga Teede-, Majandus- ja Haridus-sotsiaalministrite poole paludes neid leida võimalusi perekonnaabiraha maksmapanekuks Raudteevalitsuse Ehitusameti päevatöölisele ühisel alusel teiste riikliste käitiste ja asutuste päevatöölisega. Keskühing juhtis ministrite tähelepanu asjaolule, et töö nimetatud käitistes kannab alalist iseloomu ja suurem osa päevatöölisi on töötanud pidevalt mitmeid aastaid, olles teeninud ühel ja samal kohal kuni 20 aastat. Oma palve motiveerimiseks tõi Keskühing mitmeid andmeid üksikuis piirkondades töötavate päevatöölise teenistusvanuse kohta.

Üheaajaliselt pöördus Keskühing samas küsimuses ka Riigivanema poole, kirjeldades Raudteevalitsuse Ehitusameti päevatöölise rasket majanduslikku seisukorda, lootes et riigivõim leiab võimalusi perekonnaabiraha maksmiseks nimetatud teenijale.

3. 12. üleriiklikul raudteelaste kongressil vastuvõetud resolutsioonid esitas Keskühing Teedeministrile ja Raudteevalitsuse Direktoreile, paludes nende toetust resolutsioonides väljendatud soovide rahuldamiseks.

4. Maikuu alul esitas Keskühing Raudteevalitsuse Ehitusameti juhatajale kongressil vastuvõetud otsuse, paludes astuda selleks samme, et Ehitusameti ametmeestele antaks varustusest välja tööriided. Kuna ametmeeste, näit. pottsepa j. t., töö määrab ja lõhub riideid, siis on neil teenijail suur riiete kulu, kuid väikese palga juures osutub neile võimatuks sagedane riiete muretsemine. Ühtlasi palus Keskühing Ehitusameti juhataja kaasabi selleks, et Ehitusameti kojameestele, kes peavad oma töö iseloomu tõttu alaliselt viibima väljas, ilmastikule vaatamata, antaks välja poolkasukad ja viltsaapad, nagu seda saavad remondi-töölised.

5. 3. mail käis Keskühingu esimees J. Rukki Teedeministri juures läbirääkimisteks XII üleriiklikul kongressil vastuvõetud resolutsioonide kohta.

Esimesed esperantokeelse tekstiga p.-margid.

Postiteenistus on suurelt osalt rahvusvaheline, ulatudes üle riikliste ja keeleliste piiride. Sellest olenedes sageli sellel alal esineb vajadus ühe ja teise keele mõistmiseks, millede õppimine aga suurte raskustega ühenduses, sest keeli on ju palju. Kui võtta aga postil üleilmiselt tarvitusele kellegi teatava rahva keel, siis jälle pole see loomulik, sest sellega asetatakse tähendatud rahva keel mingisugusesse eesõigustatud seisukorda. Loomulik olukord on see, kui niisuguse rahvusvahelise ala jaoks tarvitatakse ka iseloomult rahvusvahelist ja erapooletut keelt, milleks osutub esperanto. Seni mitmesugusil põhjusil aga — millede arutamine ei kuulu praegu siia — seda keelt selleks veel tarvitusele võetud ei ole. Siis-

ki mõnede maade postivalitsused on juba välja annud piltpostkaarte ja p.-marke, millel tekst vastava riigikeele kõrval ka esperanto keeles. Esimeseks ilmusid sellased p.-kaardid N.-Venes 1926. aastal, 1927. a. Danzigis, 1930. a. Liechtensteinis, 1933. a. Ungaris ja Brasiilias.

Esimene ja senini ainus maa, kus väljaantud ka postmarke esperantokeelse tekstiga, on N.-Vene. Seni on ilmunud 5 mitmesugust p.-marki. Kuid Brasiilia jälle on esimene, kus postitemplis reklaami tekst esineb ka esperanto keeles. Nimelt reklaamitakse selles Rio-de-Janeiro, kui turismi linna ja möödunud a. seal korraldatud rahvusvahelist näitusmessi.

J. V.

Postiametkonna tehnilise ühingu tegevusest.

Teatavasti pöördus tehnilise ühingu juhatus möödunud aastal Postivalitsuse direktori poole palvega määrata teenijate olukorra parandamise erikapitali summadest Kr. 400 tehnilise ametialalise kirjanduse soetamiseks. Erikapitali komitees leiti, asja kaaludes, et summad sel alal juba kulutatud, mispärast küsimuse otsustamine lükati edasi 1935/36 eelarve aasta peale. Nüüd, aprilli kuul, oli asi uuesti erikapitali komitees arutusel, kus määratigi ühingu tehnilise kirjanduse soetamiseks Kr. 380.—

Ühingu juhatus avaldab siinkohal esijoones vajaliku kirjanduse nimestiku nõrgavoolu alal:

1. Техника связи — ajakiri.
2. Zeitschrift für Fernmeldetechnik — ajakiri.
3. A. E. G. Hilfsbuch für Elektrotechnik.
4. H. Goetch. Taschenbuch für Fernmeldetechnik.
5. Кармазов. Автомат. тел. станции.
6. Харченко. Справочник телефонного техника.

Kui kohapealsetel osakondadel on kerkinud ehk kenkivad üles mingid erisovim ametialalise tehnilise kirjanduse soetamise alal, siis oleks palutav need lähemal ajal ühingu juhatusle teatavaks teha. Ühtlasi ühingu juhatus palub osakondi teatada omad soovid tehnilise kirjanduse kasutamisekorra kohta liikmete poolt.

Ühingu Tallinna osakond korraldas 28. apr. kino „Helios“-es populaar-teadusliku ja telefoni-raadio arengu propaganda koosoleku. Refereerisid insener Põdras raadiokuulamise häiretest ja inseneri kandidaat Reichenbach telefoni levikust. Kahjuks oli osavõtt sellest huvitavast üritusest enam kui leige.

Ühingu juhatuses esimehel, kes võttis riigi- ja omaval. Keskkliidu esindajana osa omavalitsuste teenijate kongressist Tartus, oli sel puhul pikem mõtetevahetus Tartus asuvate juhatuses liikmetega ühingu tegevuse üle. Kõigis küsimusis tuldi ühiste seisukohtadele ja konstateeriti täielist üksmeelt.

Riigiteenistuse sead. § 42 teise lõike käsitamise juhtnõõrid.

Riigiteenistuse seaduse § 42 põhjal ametist vabastatud ametnike võidakse sama paragrahvi teise lõike eeskirjade järgi uuesti riigiteenistusse määrata ainult riigivanema sellekohase otsuse kohaselt. Nüüd on Riigi Teatajas nr. 31 s. a. (art. 266) avaldatud riigivanema juhtnõõ-

rid selle eeskirja käsitamiseks. Nimelt saadetakse palved loa saamiseks uuesti riigiteenistusse astumiseks läbiivaatamiseks kohtuministrile. Viimane esitab need palved riigivanemale otsustamiseks ühes vastava ettepanekuga pärast tarvilikkude andmete kogumist.

Riigi Teatajas nr. 38 — 26. IV 1935. a. on avaldatud raudteel tasuta sõidu ja veo määruse muudatus. Endiste määruste § 11 muudetakse ära ja pannakse maksma järgmises redaktsioonis:

§ 11. Priisõidu piletid antakse: I klassis sõiduks teenijatele, kes saavad palka I—XIII palgaastmes ja rohkem (alates 180 kroonist I rajoonis ja 175 kroonist II rajoonis). II klassis teenijatele, kes saavad palka XIV—XXIII palgaastmes (alates 83 kroonist I rajoonis ja 81 kroonist II rajoonis). Peale selle kõigile jaamaülematele, jaamakorraldajatele, jaama vanematele teenijatele, laojuhatajatele, vanematele lähetusametnikele, lähetusametnikele, kauba üleandagentidele, Tallinna telegraafiaama juhatajale, ämmaemandatele ja õdedele.

III klassis kõigile teistele teenijatele ja töölistele.

Teenijatele ja töölistele teenistuse ja elukoha vahelisteks sõitudeks ja õpilaste sõitudeks alg-, kesk- ja kutsekoolis kui ka ametit õppimas käimiseks antakse III klassi priisõidu piletid.

Teenija ja tööliste perekonnaliigetel antakse priipiletid sõitudeks samas klassis, milles sõidu õigus on teenijal või töölistel endal.

Väljaspool riigiteenistust seisvatele isikutele antakse priisõidu piletid sõiduks nende seisukohale vastavas klassis. Eelpooltoodud määruse muudatus on kooskõlas Riigi Teatajas nr. 33. — 5. IV 1935. a. avaldatud Ametisõitude tasu seadusega, mis näeb ette sõidukulude tasumist teise klassi tariifi järgi riigiteenijale, kes saavad palka alates XXIII palgaastmest.

Alla selle astme palgasajaile tasutakse sõidukulud kolmanda klassi tariifi järgi.

Uus riigiteenijate riidevarustuse seadus.

1. aprillist k. a. hakkas maksma uus Riigiteenijate riidevarustuse määrus, mis antud Vabariigi Valitsuse poolt 3. aprillil k. a. ja avaldatud Riigi Teatajas nr. 34. Uus määrus on märksa soodsam endisest. Tema tõi teenijaid rahuldava lahenduse küsimusile, mis juba aastaid seisid päevakorras. Need on järgmised.

Kõigepealt kandaaja alguse äramääramise küsimus.

Endistes määrustes see küsimus oli lah-tine. Tegelikult kandaag loeti sellest ajast, millal varustus välja anti. Kuna aga väljaandmisega väga sagedasti hiline-ti, siis läks vahepeal palju aega kadu-ma, mille kestvusle teenijail üldse ei olnud varustust, ega makstud ka selle aja eest eri tasu.

Uue määrusega see puudus on kõrvaldatud. Selle kohta lausub § 3 järgmist: „Varustuse kandaag arvestatakse sellest kuupäevast, millal varustataval tek-kis õigus varustuse saamiseks või moodus eelmise varustuse kandetahtaeg.“

Teine valus küsimus teenijale oli kand-mata jäänud ajale proportsionaalse osa varustuse hinnast tagasi maksmine teenistusest lahkumisel või ümberpaigutamisel uuele ametikohale, kus varustust ei olnud nähtud ette. Ülemus võis, kuid ei olnud kohustatud, teenija palvel võtta temalt tagasi varustuse, kui see korraldus oli hoitud ja edasikandmiseks kõlbulik oli. Harilikult loobuti varustuse vastuvõtmi-sest ja kui võeti tagasi, siis oli see seo-

tud suure protseduuriga. Uus määrus teeb lõpu sarnasele äärmiselt ebamäärasele seisukorrale. § 7 ütleb selle kohta järgmist:

„Teenistusvahekorra lõpetamisel samuti teenija paigutamisel teenistuskohale, kus varustust ei ole ette nähtud, langeb varem antud varustus teenija omaks. See kord on maksev ka nende teenijate kohta, kellel seni kehtinud määruse järgi tagasiõutav varustus on tagasi andmata või selle eest nõutavad summad tasumata.“

Uuele määrusele ei ole lisatud juure varustustabelit, nii kui see endise määruse juures oli. Uued tabelid koostatakse vastavate riigiasutuste poolt ja esitatakse majandusministri kaudu Vabariigi Valitsusele kinnitamiseks. Kinnitatud tabelid avaldatakse Riigi Teatajas.

Varustuse kohta, mis antud välja enne 1. aprilli 1935. a., on maksvad endised kandeajad; pärast 1. aprilli 1935. a. väljaantud varustuse kohta on maksvad uued, vastavates varustustabelites määratud kandeajad.

Soodsate võimaluste avanemisel saadab Eesti Raudteelaste Keskühing oma esindaja nimetatud kongressile.

Ehitusameti teenijate kutseühingu tegevusest.

Aprillikuus pööras kutseühingu juhatus Ehitusameti juhataja poole, et „Tööstustöölise palgalise puhkeaja“ seaduse ettenähtud soodustuse (s. o. palgalise puhkuse) osalists arvataks ka hoonete ülevaatajate ja liinjaoskondade töökodade töölised.

Ehitusameti juhatajalt saabus vastus, et nimetatud seaduse alt on välja jäetud käitised, millede ülesandeks on ehituste, raudteede, sadamate, telegraafi-telefoni, elektriseadete, kraavide, kanalite ning muude ehitustööde tegemine, samuti ka käitised, mille ülesandeks elloetute uuesti ümberehitamine, parandamine, korrashoidmine jne. Kuna liinjaoskonnad ühes oma allüksustega kuuluvad eelpoolnimetatud käitiste liiki, ei saa neid tähendatud seaduse alla kuuluvateks lugeda. Sellepärast puudub võimalus seda seadust hoonete ülevaatajate ja liini jaoskondade töökodade töölise suhtes täitmisele võtta.

Ühenduses riigitöölise lasteabiraha seaduse muutmise käis delegatsioon teedeministri jutul, et jõuda selgusele, kas Ehitusameti liini päevatöölistel on lootust lasteabiraha saamiseks. Minister tähendas, et tema asub lasteabiraha maksmisses nimetatud töölisele täiesti pooldaval seisukohal, raskusi tegevat aga asja rahaline külg. Teedeministerium nõutas raudteevalitsuselt täpsed andmed, kui palju nõuab kulu nimetatud töölisele lasteabiraha maksmine, nii et lõplikku selgust selles küsimuses on loota lähemal ajal.

Riigi tsiviilasutuste teenijakonnast on 57% vabateenijad.

Riigiasutuste ametnike ja vabateenijate koosseisud on nüüd kõik Riigi Teatajas avaldatud, välja arvatud kaitseväge ja piirivalve koosseisud, mis avaldamisele ei kuulu. See võimaldab meile saada ülevaate ametnike kui ka vabateenijate arvust tsiviilasutustes (arvates piirivalve

ka kaitsevägeasutuste hulka), samuti ka palju neist kuulub esimesse ja palju teise elukalliduse rajooni.

Üksikute valitsemisalade järgi on riigiteenijate arv nende koosseisude järgi järgmine:

	Ametnikke			Vabateenijaid			Kokku riigiteenijaid			Vabateenijate % üldisest riigiteenijate arv.
	I ra-joon.	II ra-joon.	Kokku	I ra-joon.	II ra-joon.	Kokku	I ra-joon.	II ra-joon.	Kokku	
Riigivanem, peaminister ja riigikantslei	88	—	88	21	—	21	109	—	109	19,3
Riigikogukantslei	14	—	14	20	—	20	34	—	34	58,8
Riigikontroll	98	—	98	10	—	10	108	—	108	9,2
Haridus- ja sotsiaalminister	182	354	536	244	781	1025	426	1135	1561	65,7
Kohtuministerium	171	241	412	402	518	920	573	759	1332	69,1
Majandusministerium	244	116	360	337	138	475	581	254	835	56,9
Põlluministerium	220	683	903	259	1496	1755	479	2179	2658	66,0
Siseministerium	552	1120	1672	175	76	251	727	1196	1923	13,0
Teedeministerium	1153	1446	2599	1796	2628	4424	2949	4074	7023	63,0
Välisministerium	74	—	74	30	2	32	104	2	106	30,2
Kokku	2796	3960	6756	3294	5639	8933	6090	9599	15689	56,93

RAUDTEELASTE KROONIKA.

Raudtee Ehitusameti kuu- ja päevatöölise kutseühingu 7. liini jaoskonna töölise üldkoosolek peeti pühapäeval, 12. mail, Mõisakülas kohe peale käitise töölise üldkogu koosolekut. Koosolekul viibis ka kutseühingu juhataja esindajana E. Peterson, kes andis lähema ülevaate kutseühingu viimase aja tegevusest. Läbirääkimistel toonitati hoonete ülevaataja ametmeeste poolt, et nende majanduslik seisukord, võrreldes teiste jaoskondade ametmeeste olukorraga, on tunduvalt halvem, kuna nad on päevatöölised ja sellega kindlusteta olukorras. Sageli paigutatakse neid lihttöölise päevapalgale ning näib valitsevat tendents, et ametmeeste töid üldse hakata teostama lihtpäevatöölise palganormide alusel.

Üldiselt tundub, et kutseühinguline tegevus hakkab 7. liini jaoskonna töölise hulgas jällegi poolehoidu võitma. Organiseerimistöö edeneb, milles rohkesti teeneid uuel kutseühingu jaoskonna esindajal E. Tammail.

Töölisnõukogu valimised 7. liini jaoskonnas.

7. liini jaoskonna töölise üldkogu koosolek oli kutsutud kokku sama jaoskonna töölisnõukogu poolt 9. mail 1935. a., missugune koosolek aga kvoorumi puudusel jäi pidamata. Sellepärast kutsuti kokku teistkordne koosolek 12. mail 1935. a., mis ka Mõisakülas hoonete ülevaataja töökoja ruumis ära peeti. Koosoleku avas töölisnõukogu esimees E. Tammai, koosoleku juhatajaks valiti J. Soo ja protokollkirjutajaks A. Juss.

Koosolekul valiti töölisnõukogu liikmete ja nende asetäitjate valimisi toimetav valimiskomisjon koosseisus E. Tammai, J. Laiverik ja A. Sänn, kuna töölisnõukogu liikmeteks kandidaatide ülesseadmine langes päevakorrast ära, sest nende ülesseadmiseks puudus seaduses nõuetav kvoorum.

Aruandega töölisnõukogu moodunud aastast tegevusest esines E. Tammai. Läbirää-

kimistel selgus, et 7. liini jaoskonnas tuleb ikkagi veel ilmsiks tööaja seadust ignoreerivaid nähteid. Oige mitmes teemeistri piirkonnas ei loeta tööriistade ja töömaterjali toomist töökohale ja sealt äraviimist tööaja hulka, mille tagajärjel töölistel tööpäev ku-juneb 9-tunniliseks ja isegi pikemaks. Töölisnõukogule tehti ülesandeks astuda samme sarnaste nähte kõrvaldamiseks.

Võeti vastu järgmised tähtsamad resolutsioonid:

- 1) Astuda samme, et alatistel päevatöölistel saaks töö kindlustatud läbi aasta.
- 2) Astuda samme, et 7. liini jaoskonna hoonete ülevaataja alatised ametmehed arvataks vabateenijate koosseisu, nagu see on teistes liini-jaoskondades.
- 3) Astuda samme, et kõigile päevatöölisele antaks töökindad, seppadele, nende abidele ning roobaste remonteerimisel töötavatele töölisele presentpöõlled.

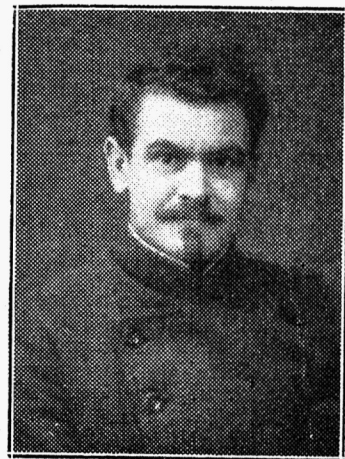
Koosolek möõdus asjalikus töömeelolus. Valimiskomisjon pidas veel samal päeval oma esimese koosoleku, asudes tegema eeltoõitud uute töölisnõukogu liikmete valimise läbiviimiseks. Valimiskomisjonile esitati seaduses nõõtud 25 töölise allkirjaga varustatud nimekirja, milles seati kandidaatideks töölisnõukogu liikmete kohtadele E. Tammai (72. piirkond), P. Keng (Th. piirk.), J. Sander (710. p.), J. Saks (78. p.), A. Sänn (79. p.), E. Luus (76. p.), A. Juss (74. p.), N. Kuusk (711. p.), J. Kivistik (75. p.).

Valimised teostuvad 28., 29. ja 30. mail.

Kutse Poola raudteelaste kongressile.

Eesti Raudteelaste Keskühingule saabus kutse osa võtta Poola Raudteelaste Ühingu Z. Z. K. (Zwiazek Zawodowy Pracownikow Kolejowych Rzeczypospolitej Polskiej) kongressist, mis peetakse 2. ja 3. juunil Varssavis. Nimetatud ühing on suurim raudteelaste organisatsioon Poolas, kuhu on koondunud üle 42.000 raudteelase.

Karl Rähesoo 50 aastane

19. aprillil s. a. pühitses Harjumaa telegr.-telefonivõrgu ülem Karl Rähesoo oma 50. hällipäeva.

Karl Rähesoo sündis 19. aprillil 1885. aastal Pärnus. Õppinud Pärnu linnakoolis ja Riia telegr.-telefoni tehnikute koolis. Teeninud vene valitsuse ajal Tartu telefonivõrgus mehaanikuna ja Tallinna võrgus tehnikuna, maailmasõja ajal Balti mere laevastiku sides ja hiljem Arhangelskis.

Eesti Vabariigi algaastail oli Tallinna telefonivõrgu ülema abiks ja alates aprillikuust 1920. a. Harjumaa telegr.-telefoni võrgu ülem.

K. Rähesoo on tuntud kohusetruu, õiglase ülemusena, heasüdamliku inimesena ja innuka kutseühingu liikmena. Eristik allakrüpsutamist nõuab see asjaolu, et saatust on juubilari õnnistanud lasterohkusega.

Ametkonna tehnilise ühingu juhatus ja alluvad kaasteenijad õnnitlesid soojalt juubilari tema hällipäeval, annetades temale selle helge päeva mälestusena ka kingi.